

ด่วนมาก

ที่ ยธ ๑๑๐๒/วท๕๖๒

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ 10306 นก
รับที่(ยื่นผล) -
วันที่ 2 ก.ย. 2563 เวลา 16.50

กระทรวงยุติธรรม

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ

อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น ๙

ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่

กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

4๓

๒๑ กันยายน ๒๕๖๓

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติพีชกระท่อม พ.ศ.

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๒. ร่างพระราชบัญญัติพีชกระท่อม พ.ศ.

๓. รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๔. สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติพีชกระท่อม พ.ศ.

๕. รายการสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

๖. หลักฐานการรับฟังความคิดเห็น

๗. หลักฐานการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๘. แผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง กรอบสาระสำคัญและกรอบระยะเวลาของร่างพระราชบัญญัตินี้

๙. แผ่น CD บรรจุข้อมูลข้างต้น

ด้วยกระทรวงยุติธรรมขอเสนอเรื่อง ร่างพระราชบัญญัติพีชกระท่อม พ.ศ. มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๒) รวมทั้งสอดคล้องกับประเด็นภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และมีเท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) กำกับกับการบริหารราชการกระทรวงยุติธรรมได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

๑) กระทรวงยุติธรรมโดย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ได้ยกร่างพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เพื่อปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด...

ยาเสพติดให้โทษ โดยมีสาระสำคัญ คือ ยกเลิกพืชกระท่อมออกจากยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ และยกเลิกบทกำหนดโทษในความผิดเกี่ยวกับพืชกระท่อม และได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง ในระหว่างวันที่ ๓ - ๑๗ มกราคม ๒๕๖๓ พร้อมทั้งได้จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การยกเลิกพืชกระท่อมจากยาเสพติดให้โทษ) ในวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓ ณ โรงแรมเซ็นจูรี พาร์ค กรุงเทพมหานคร

๒) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓ เห็นชอบให้กระทรวงยุติธรรมเสนอร่างพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เพื่อยกเลิกพืชกระท่อมจากบัญชียาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ต่อคณะรัฐมนตรี

๑.๒ มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

๑) คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๓ อนุมัติในหลักการร่างพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่..) พ.ศ. เพื่อยกเลิกพืชกระท่อมจากยาเสพติดให้โทษและส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา

๒) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเสร็จแล้ว โดยคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๐) ได้มีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า หากรัฐบาลมีนโยบายที่จะยกเลิกพืชกระท่อมจากการเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ควรมีกฎหมายควบคุมพืชดังกล่าวเป็นการเฉพาะด้วย

๑.๓ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

๑) กระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงาน ป.ป.ส. ได้ยกร่างพระราชบัญญัติพืชกระท่อม พ.ศ. เพื่อกำหนดมาตรการควบคุมพืชกระท่อม โดยมีมาตรการป้องกันมิให้เด็กและเยาวชนเข้าถึงพืชกระท่อม และการป้องกันมิให้มีการนำพืชกระท่อมไปใช้ในทางที่ผิด และได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องทางเว็บไซต์สำนักงาน ป.ป.ส. จำนวน ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ ในระหว่างวันที่ ๑๐ - ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๓ และครั้งที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๒๐ สิงหาคม - ๓ กันยายน ๒๕๖๓ โดยในภาพรวมส่วนใหญ่เห็นด้วยที่จะให้ถอดพืชกระท่อมออกจากยาเสพติดให้โทษ โดยมีกฎหมายควบคุมไม่ให้เด็กและเยาวชนนำพืชกระท่อมไปใช้ในทางที่ผิด

๒) กระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงาน ป.ป.ส. ได้ทำการศึกษาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติพืชกระท่อม พ.ศ. แล้ว

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ปัจจุบัน “พืชกระท่อม” ยังคงถูกจัดเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งแม้ว่ากฎหมายจะมีการผ่อนปรนให้สามารถนำพืชกระท่อมมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์หรือการศึกษาวิจัยได้ แต่กฎหมายก็ยังมิชอบจำกัดบางประการในนำพืชกระท่อมมาใช้ประโยชน์ให้สอดคล้องกับบริบทและสภาพแวดล้อมของสังคมไทย ที่พบว่ามีการใช้พืชกระท่อมในรูปแบบวิถีชาวบ้าน เช่น การเคี้ยวใบกระท่อมสด หรือการนำมาชงชาหรือต้มน้ำดื่มสำหรับตนเอง ในกลุ่มชาวไร่ ชาวนาน กลุ่มผู้ใช้แรงงาน โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคใต้ ซึ่งการควบคุมพืชกระท่อมแบบยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ยังส่งผลกระทบต่อการนำพืชกระท่อมมาใช้ประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ เนื่องจากกฎหมายกำหนดกรอบวัตถุประสงค์ในการใช้ประโยชน์...

ใช้ประโยชน์จากยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ไว้แต่เพียงการใช้ในทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์เท่านั้น นอกจากนี้ กฎหมายยังกำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่จะขออนุญาตไว้เป็นการเฉพาะ ทำให้ไม่สามารถส่งเสริมและพัฒนาการใช้ประโยชน์จากพืชกระท่อมในเชิงพาณิชย์กรรม อุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้ดีเท่าที่ควร

กระทรวงยุติธรรมจึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่..) พ.ศ. เพื่อยกเลิกพืชกระท่อมจากยาเสพติดให้โทษ และคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติในหลักการและส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสร็จแล้ว โดยมีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า หากรัฐบาลมีนโยบายที่จะยกเลิกพืชกระท่อมจากการเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ควรมีกฎหมายควบคุมพืชดังกล่าวเป็นการเฉพาะด้วย สำนักงาน ป.ป.ส. จึงได้ยกร่างพระราชบัญญัติพืชกระท่อม พ.ศ. เพื่อให้มีกฎหมายควบคุมพืชกระท่อมตามข้อสังเกตดังกล่าว ทั้งนี้ การยกเลิกพืชกระท่อมจากการเป็นยาเสพติดให้โทษ จะทำให้พืชกระท่อมไม่อยู่ภายใต้การควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด ซึ่งแม้ว่าการนำพืชกระท่อมไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์สุขภาพ หรือนำไปผสมกับผลิตภัณฑ์สุขภาพจะมีกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาควบคุมอยู่ เช่น พระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๑๐ พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ หรือพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. ๒๕๕๘ แต่กฎหมายดังกล่าวไม่สามารถนำมาใช้ในการควบคุมการปลูกและการเสพพืชกระท่อมที่ไม่ได้อยู่ในรูปของผลิตภัณฑ์ได้ จึงมีความจำเป็นต้องมีกฎหมายเพื่อควบคุมพืชกระท่อม

ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวข้างต้นจะต้องเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๔ (๒) แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ถอดพืชกระท่อมจากยาเสพติดให้โทษ) ได้ผ่านการตรวจพิจารณาจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว โดยคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๐) ได้มีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า หากรัฐบาลมีนโยบายที่จะยกเลิกพืชกระท่อมจากการเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ควรมีกฎหมายควบคุมพืชดังกล่าวเป็นการเฉพาะด้วย ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการถอดพืชกระท่อมจากยาเสพติดให้โทษเป็นไปตามข้อสังเกตดังกล่าว เห็นควรพิจารณาเรื่องนี้เป็นเรื่องด่วน

๔.สาระสำคัญ/ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๔.๑ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ปัจจุบัน “พืชกระท่อม” ถูกควบคุมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยจัดเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ซึ่งกฎหมายกำหนดกรอบวัตถุประสงค์ของการใช้ประโยชน์ไว้เฉพาะเพื่อประโยชน์ของทางราชการ การแพทย์ การรักษาผู้ป่วย หรือการศึกษาวิจัยและพัฒนาเท่านั้น ซึ่งการควบคุมพืชกระท่อมในลักษณะของยาเสพติดให้โทษดังกล่าว ไม่สอดคล้องกับบริบทและสภาพแวดล้อมของสังคมไทย ที่พบว่ามีการใช้พืชกระท่อมในรูปแบบวิถีชาวบ้าน เช่น การเคี้ยวใบกระท่อมสด หรือการนำ...

หรือการนำมาขงชาหรือต้มน้ำดื่มสำหรับตนเอง ในกลุ่มชาวไร่ ชาวนา กลุ่มผู้ใช้แรงงาน โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคใต้ ประกอบกับเมื่อศึกษาการควบคุมพืชกระท่อมในต่างประเทศ พบว่า

๑) พืชกระท่อม ไม่ได้ถูกประกาศกำหนดให้เป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ต้องควบคุมตามกฎหมายระหว่างประเทศด้านยาเสพติด จำนวน ๓ ฉบับ คือ

(๑) อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. ๑๙๖๑ (Single Convention on Narcotic Drugs, 1961)

(๒) อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. ๑๙๗๑ (Convention on Psychotropic Substances, 1971)

(๓) อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. ๑๙๘๘ (United Nations Convention against Illicit Trafficking in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances, 1988)

๒) ประเทศไทยมีการควบคุมพืชกระท่อมในระดับเข้มงวดเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ โดยมีสรุปผลการศึกษาการควบคุมพืชกระท่อมในต่างประเทศ จำนวน ๙๐ ประเทศ (ข้อมูล ณ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๓) สามารถจัดกลุ่มการควบคุมพืชกระท่อมออกได้เป็น ๓ ระดับ คือ

(๑) ควบคุมแบบยาเสพติด คือ มีการควบคุมด้วยกฎหมายยาเสพติด จำนวน ๕ ประเทศ ได้แก่ เกาหลีใต้ ไทย เมียนมา อิตาลี และอินเดีย

(๒) ควบคุมแต่ไม่ใช่กฎหมายยาเสพติด คือ มีการควบคุมโดยกฎหมายอื่น เช่น กฎหมายเกี่ยวกับยา กฎหมายเกี่ยวกับสารพิษ หรือกฎหมายเกี่ยวกับสารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ฯลฯ จำนวน ๓๗ ประเทศ ได้แก่ คอซอวอ โครเอเชีย ซีเรีย เซอร์เบีย ญี่ปุ่น เดนมาร์ก ตุรกี ไต้หวัน นอร์เวย์ นิวซีแลนด์ บรูไนดารุสซาลาม บอสเนีย และเฮอร์เซโกวีนา บัลแกเรีย เบลารุส โปรตุเกส โปแลนด์ ฝรั่งเศส ฟินแลนด์ มอลโดวา มาเลเซีย รัสเซีย โรมาเนีย ลักเซมเบิร์ก ลัตเวีย ลิทัวเนีย สวิตเซอร์แลนด์ สวีเดน สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ สหราชอาณาจักร สิงคโปร์ ออสเตรเลีย อาร์เจนตินา อิสราเอล เอสโตเนีย ไอซ์แลนด์ ไอร์แลนด์ และฮังการี

(๓) ไม่ควบคุม คือ ไม่มีการควบคุม จำนวน ๔๘ ประเทศ ได้แก่ กรีซ กัมพูชา กัวเตมาลา กายอานา คอสตาริกา คิวบา แคนาดา โคลอมเบีย จาเมกา จีน ซิลี ซูรินาม ไซปรัส นิการากัว เนเธอร์แลนด์ บราซิล บาฮามาส เบลเยียม เบลีซ โบลิเวีย ปานามา ปารากวัย เปรู เพอร์โตริโก ฟิลิปปินส์ มอนเตเนโกร มอลตา มาซิโดเนียเหนือ เม็กซิโก ยูเครน เยอรมนี ลาว เวเนซุเอลา เวียดนาม สเปน สโลวาเกีย สโลวีเนีย สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐเช็ก สาธารณรัฐโดมินิกัน ออสเตรีย อินโดนีเซีย อียิปต์ อุรุกวัย เอลซัลวาดอร์ แอฟริกาใต้ แอลเบเนีย และฮอนดูรัส

ดังนั้น เพื่อเป็นการปรับสถานะการควบคุมพืชกระท่อมให้เหมาะสมกับกาลสมัยและสอดคล้องกับสภาพและบริบทของสังคมไทย และเพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนากฎหมายใช้ประโยชน์จากพืชกระท่อมในเชิงพาณิชย์กรรม อุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ กระทรวงยุติธรรมจึงได้ยกร่างพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เพื่อถอดพืชกระท่อมจากยาเสพติดให้โทษ

ซึ่งขณะนี้...

ซึ่งขณะนี้ร่างกฎหมายดังกล่าวได้ผ่านการตรวจพิจารณาจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว โดยคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๐) ได้มีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า หากรัฐบาลมีนโยบายที่จะยกเลิก พืชกระท่อมจากการเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ควรมีความหมายควบคุมพืชดังกล่าวเป็นการเฉพาะด้วย กระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงาน ป.ป.ส. ได้ยกร่างพระราชบัญญัติพืชกระท่อม พ.ศ. เพื่อกำหนดมาตรการควบคุมพืชกระท่อม โดยมีมาตรการป้องกันมิให้เด็กและเยาวชนเข้าถึงพืชกระท่อม และการป้องกันมิให้มีการนำพืชกระท่อมไปใช้ในทางที่ผิด

๔.๒ สารสำคัญ

๑) กำหนดวันใช้บังคับ โดยให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป (มาตรา ๒)

๒) กำหนดให้กฎหมายฉบับนี้ไม่ใช้บังคับกับ

(๑) ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่มีส่วนประกอบของพืชกระท่อม ตามกฎหมายว่าด้วย ผลิตภัณฑ์สมุนไพร

(๒) ยาที่มีส่วนประกอบของพืชกระท่อม ตามกฎหมายว่าด้วยยา

(๓) อาหารที่มีส่วนประกอบของพืชกระท่อม ตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร

(๔) เครื่องสำอางที่มีส่วนประกอบของพืชกระท่อม ตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องสำอาง (มาตรา ๓)

๓) กำหนดนิยามถ้อยคำต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความชัดเจน เช่น นิยามคำว่า “พืชกระท่อม” “ผลิต” “นำเข้า” “ส่งออก” ฯลฯ (มาตรา ๔)

๔) กำหนดให้มีการควบคุมพืชกระท่อม โดยมีการควบคุมดังต่อไปนี้

(๑) ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้า หรือส่งออกพืชกระท่อม เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเลขาธิการ ป.ป.ส. (มาตรา ๕)

(๒) ห้ามขายพืชกระท่อมให้กับผู้มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี และสตรีมีครรภ์ (มาตรา ๖)

(๓) ห้ามใช้ จ้าง วาน หรือยินยอมให้ผู้มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ขายพืชกระท่อม (มาตรา ๗)

(๔) ห้ามมิให้ขายพืชกระท่อมบางสถานที่ หรือบางวิธีการ เช่น ห้ามขายในโรงเรียน หอพัก สวนสาธารณะ สวนสัตว์ สวนสนุก หรือขายโดยใช้เครื่องขาย ขายผ่านอินเทอร์เน็ต หรือเร่ขาย (มาตรา ๘)

(๕) ห้ามโฆษณาหรือทำการสื่อสารการตลาดพืชกระท่อม (มาตรา ๙)

(๖) ห้ามผู้มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปี ขึ้นไป เสพพืชกระท่อมในลักษณะ ๔ x ๑๐๐ (ผสมกับ ยา ยาเสพติด วัตถุออกฤทธิ์) (มาตรา ๑๐)

(๗) ห้ามผู้มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี เสพพืชกระท่อม (มาตรา ๑๑)

(๘) ห้ามมิให้ผู้ใดยืมส่งเสริมให้ผู้มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี หรือสตรีมีครรภ์ เสพ พืชกระท่อม (มาตรา ๑๒)

๕) กำหนด...

- ๕) กำหนดบทลงโทษผู้ฝ่าฝืน (มาตรา ๑๓ - ๑๖)
- ๖) กำหนดให้เลขาธิการ ป.ป.ส. หรือผู้ได้รับมอบหมาย มีอำนาจเปรียบเทียบปรับ ในกรณีความผิดที่มีอัตราโทษปรับสถานเดียว (มาตรา ๑๗)
- ๗) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๑๘)
- ๘) กำหนดบทเฉพาะกาล โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เป็นผู้อนุญาตผลิต นำเข้า และส่งออก พืชกระท่อม รวมถึงมีอำนาจเปรียบเทียบปรับ แทนเลขาธิการ ป.ป.ส. เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา ๑๐ ปี เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับ (มาตรา ๑๙)

๕. รายงานการวิเคราะห์หรือศึกษาตามกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี หรือคำสั่งใด ๆ

ในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติพืชกระท่อม พ.ศ. ได้มีการศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบ ที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ แล้ว โดยผลการศึกษาสรุบได้ว่า

๑) ร่างกฎหมายฉบับนี้จะส่งผลให้ชาวบ้าน ชาวไร่ ชาวนา กลุ่มผู้ใช้แรงงาน สามารถใช้ พืชกระท่อมในลักษณะวิถีชาวบ้าน เช่น การเคี้ยวใบกระท่อมสด หรือการนำมาชงชาหรือต้มน้ำดื่มสำหรับ ตนเองได้โดยไม่เป็นความผิดทางอาญา แต่กรณีที่มีการนำพืชกระท่อมไปใช้ในทางที่ผิด เช่น การนำพืชกระท่อม ไปผสมหรือปรุงเพื่อให้เกิดความมึนเมา (๔ x ๑๐๐) จะยังคงเป็นความผิดตามกฎหมาย

๒) การควบคุมพืชกระท่อมตามร่างกฎหมายฉบับนี้จะส่งผลให้สามารถนำพืชกระท่อม มาใช้ประโยชน์ในทางเศรษฐกิจได้ดีกว่าการควบคุมแบบยาเสพติดให้โทษ เนื่องจาก ประชาชนทั่วไปสามารถ จำหน่ายและครอบครองพืชกระท่อมได้โดยไม่ผิดกฎหมาย เว้นแต่ในบางกรณีที่กฎหมายห้ามเพื่อป้องกันมิให้ เด็กและเยาวชนเข้าถึงพืชกระท่อม นอกจากนี้ กรณีของการผลิต นำเข้า และส่งออก จะไม่มีการกำหนด คุณสมบัติของผู้ขออนุญาตไว้ ทำให้สามารถส่งเสริมและพัฒนการใช้ประโยชน์จากพืชกระท่อมในเชิงพาณิชย์กรรม อุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้ดีขึ้น

๓) ร่างกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันมิให้เด็กและเยาวชนเข้าถึง พืชกระท่อม รวมทั้งมีมาตรการควบคุมมิให้มีการใช้พืชกระท่อมในทางที่ผิด เช่น การห้ามขายพืชกระท่อมให้กับผู้มีอายุ ต่ำกว่า ๑๘ ปี และสตรีมีครรภ์ การห้ามใช้ จ้าง วาน หรือยินยอมให้ผู้มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ขายพืชกระท่อม การห้ามเสพ พืชกระท่อมในลักษณะ ๔ x ๑๐๐ (นำพืชกระท่อมไปผสมกับยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ หรือยา) ซึ่งการมีกฎหมาย ที่กำหนดมาตรการดังกล่าวก็จะทำให้การควบคุมพืชกระท่อมโดยเฉพาะในเด็กและเยาวชนมีประสิทธิภาพ

๖. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา

ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะต้องใช้ในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย ในระยะ ๓ ปี แรก จะเป็นการบูรณาการงบประมาณด้านการป้องกันปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ในลักษณะเช่นเดียวกับที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน (เทียบเคียงได้จากงบประมาณที่ได้รับจัดสรรตามงบประมาณ รายจ่ายสำหรับแผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ที่ให้กับส่วนราชการต่าง ๆ

ดังนี้...

ดังนี้ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๕,๒๕๖,๓๓๓,๑๐๐ บาท ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ จำนวน ๔,๙๐๙,๗๓๔,๒๐๐ บาท ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำนวน ๔,๘๙๙,๑๗๙,๘๐๐ บาท) โดยใช้กรอบอัตรากำลังที่ปฏิบัติงานในส่วนราชการต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วในปัจจุบัน โดยไม่เป็นการจัดสรรอัตรากำลังเพิ่มเติม

๗. ผลกระทบ

๗.๑ ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

ผลดี

๑) สารสกัดจากใบของพืชกระท่อมมีประโยชน์ สามารถนำมาวิจัยและพัฒนาเพื่อใช้เป็นยารักษาโรคได้ทั้งในทางการแพทย์ปัจจุบันและการแพทย์แผนไทย ซึ่งหากมีการส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยและพัฒนา อาจต่อยอดไปสู่การผลิตยาในระดับอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก สร้างรายได้ให้กับประเทศได้

๒) สารสกัดจากใบของพืชกระท่อมมีประโยชน์ สามารถนำมาพัฒนาใช้ประโยชน์ในเชิงผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ เช่น ผลิตภัณฑ์สมุนไพร อาหาร หรือเครื่องสำอาง สร้างรายได้ให้กับประเทศได้

๓) หากมีการพัฒนาเป็นตำรับยาสามารถลดค่าใช้จ่ายในการนำเข้ายาจากต่างประเทศได้

๔) เนื้อไม้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการสร้างอาคารบ้านเรือน หรือทำเฟอร์นิเจอร์

๗.๒ ผลกระทบด้านสังคมและสาธารณสุข

ผลดี

๑) สามารถนำใบพืชกระท่อมมาใช้ทดแทนการติดฝิ่นหรือมอร์ฟิน ซึ่งมีฤทธิ์รุนแรงกว่าได้

๒) เมื่อบริโภคแล้วจะทำงานได้มากกว่ากรณีปกติทั่วไป และไม่ปรากฏว่าเป็นผู้ที่ก้าวร้าวหรือไปก่ออาชญากรรมแต่อย่างใด ซึ่งตรงกันข้ามกับผู้ที่เสพยาหรือยาบ้า

๓) ประชาชนผู้บริโภคพืชกระท่อมแล้วทำงานจะเกิดความรู้สึกที่ดีและได้รับความเป็นธรรมและยอมรับจากสังคม

ผลเสีย

๑) พืชกระท่อมมีฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ หากใช้ในปริมาณมากหรือใช้ในทางที่ผิด อย่างไรก็ตามไม่เคยปรากฏว่ามีคนเสียชีวิตหรือทำร้ายผู้อื่นจากการบริโภคพืชกระท่อม

๗.๓ ผลกระทบด้านกฎหมาย

ผลดี

๑) กฎหมายที่ใช้บังคับมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทและสภาพของสังคมที่มีการใช้พืชกระท่อมตามวิถีชาวบ้าน

๒) เมื่อมีการยกเลิกพืชกระท่อมจากยาเสพติดให้โทษแล้ว จะมีกฎหมายรองรับเพื่อป้องกันมิให้เด็กเยาวชนเข้าถึงพืชกระท่อม รวมถึงการป้องกันมิให้มีการใช้พืชกระท่อมในทางที่ผิด

๓) ลดทอนความเป็นอาญาและลดภาระหรือค่าใช้จ่ายในการบังคับใช้กฎหมายในกรณีที่ไม่ใช่อาชญากรรมร้ายแรง

๗.๔ ผลกระทบด้านวิชาการ

ผลดี

- ๑) เมื่อไม่ถูกควบคุมแบบยาเสพติดให้โทษ สามารถส่งเสริมการศึกษาวินัย และใช้ประโยชน์ได้สะดวกขึ้น โดยสามารถส่งเสริมและพัฒนาเพื่อต่อยอดนำไปใช้ในทางเศรษฐกิจในเชิงพาณิชย์กรรม อุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้
- ๒) ส่งเสริมให้มีการนำภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย และหมอพื้นบ้าน ที่มีการใช้ พิษกระท่อมในการรักษาโรค มาปรับปรุงและพัฒนา
- ๓) ส่งเสริมให้มีการศึกษาวินัยเรื่องกระท่อมในมิติทางสังคมมากขึ้น

๘. ความเห็นของคณะกรรมการหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

สำนักงาน ป.ป.ส. ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็น มาประชุมร่วมกับสำนักงาน คดียาเสพติด สำนักงานอัยการสูงสุด กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด สำนักงานปลัดกระทรวง สาธารณสุข สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๓.๓๐ น. ณ ห้องประชุม สปป. อาคาร ๑ ชั้น ๖ สำนักงาน ป.ป.ส. และได้ปรับปรุงร่างตามความเห็นของที่ประชุมแล้ว

๙. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงยุติธรรม จึงขอเสนอเรื่อง ร่างพระราชบัญญัติพืชกระท่อม พ.ศ. มาเพื่อโปรดพิจารณา นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติพืชกระท่อม พ.ศ. ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ เทพสุทิน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

สำนักงาน ป.ป.ส.

โทร. ๐ ๒๒๔๗ ๐๙๐๑ - ๑๙ ต่อ ๓๕๐๖๐

โทรสาร ๐ ๒๒๔๕ ๙๔๑๓

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ prakarnc@oncb.go.th